

SUKCES KANCELARII

**Postanowienie Sądu
Apelacyjnego w Warszawie
z dnia 19 stycznia 2024 r.,
sygn. V ACz 1405/23**

Czy powództwo o ochronę dobrego imienia Narodu Polskiego może być skutecznym narzędziem zwalczania nienawiści etnicznej i antysemityzmu?

Precedensowa sprawa prowadzona przez prawników kancelarii **Jabłoński Koźmiński** na rzecz **Stowarzyszenia „Otwarta Rzeczpospolita – Stowarzyszenie Przeciw Antysemityzmowi i Ksenofobii”**, przy współpracy **„Instytutu Cyncerona”**, pokazuje, że jak najbardziej!

Ale po kolei: pamiętacie Państwo słynną nowelizację **ustawy o IPN** z 2018 r. (tak tę, która za sugerowanie współudziału Polaków w niektórych zbrodniach II Wojny Światowej przewidywała odpowiedzialność karną)?

Jak wiadomo, przepisy karne tej ustawy zostały uchylone jeszcze w 2018 r., ale pozostał w mocy **art. 53o**, który dopuszcza wytoczenie przez organizacje pozarządowe w zakresie swoich zadań statutowych powództwa o ochronę dobrego imienia Narodu Polskiego, do którego stosuje się przepisy o ochronie dóbr osobistych.

Oczywiście, podobnie jak w przypadku niestawnych przepisów karnych wspomnianej nowelizacji, z **art. 53o** od początku wiązano obawę, iż będzie on służył do tłumienia wolności badań naukowych nad historią II WŚ i Holocaustem [[OKO.press](#)]. Czas jednak pokazał, że przepis ten w praktyce nie był wykorzystywany, a w zasadzie odszedł w zapomnienie.

Do czasu. Prawnicy kancelarii Jabłoński Koźmiński: adw. dr Michał Jabłoński i adw. Patrycja Rejnowicz wymyślili dla niego zupełnie nowe, pozytywne zastosowanie, które w dodatku w pełni mieści się w ramach tej normy prawnej.

dr Michał Jabłoński

ADWOKAT | PARTNER ZARZĄDZAJĄCY

„Opracowując strategię procesową dla organizacji pozarządowej, do której celów statutowych należy walka z nienawiścią etniczną i przeciwdziałanie antysemityzmowi, dotyczącą reakcji na jeden z ekscesów antysemickich, wpadliśmy na nieoczywisty, a jednak logiczny pomysł: przecież dziedzictwo polskich Żydów jest nierozzerwalnie splecione z Narodem Polskim, są oni Jego częścią. Poza tym akty jaskrawego antysemityzmu, dokonywane przez niektórych rzekomo „prawdziwych Polaków” ewidentnie godzą w dobre imię Narodu Polskiego, gdyż prowadzą w oczach międzynarodowej opinii publicznej do przypięcia Mu łatki antysemityzmu. Skoro tak, to jasne są dwie rzeczy. Po pierwsze, organizacje walczące z antysemityzmem mogą wytaczać powództwa w oparciu o art. 53o. Po drugie, głośne ekscesy antysemickie, zwłaszcza dokonywane rzekomo „w obronie Narodu Polskiego”, godzą w jego dobre imię i skutkują powstaniem roszczenia wskazanego w tym przepisie”.

To co teraz wydaje się oczywiste, od razu takie nie było. Wniesione powództwo napotkało bowiem przeszkodę już na samym początku: zdaniem Sądu Okręgowego **art. 53o** ustawy o IPN nie może być zastosowany w ten sposób, a co za tym idzie „**Otwarta Rzeczpospolita**” nie może również skorzystać ze zwolnienia z opłat sądowych, które przysługują organizacjom wnoszącym powództwo na podstawie tego przepisu, co skutkowało zwrotem pozwu. Wnieśliśmy zażalenie na to zarządzenie, a Sąd Apelacyjny przyznał nam rację.

Patrycja Rejnowicz-Janowska

ADWOKAT | SENIOR ASSOCIATE

„Orzeczenie Sądu Apelacyjnego ma precedensowy charakter. Nie tylko objęto „Otwartą Rzeczpospolitą” zwolnieniem z opłaty sądowej, ale również potwierdzono, że organizacje, które w ramach swoich celów statutowych zabiegają o krzewienie postaw otwartości i poszanowania dla osób i grup o odmiennej identyfikacji etnicznej, narodowej, religijnej, kulturowej lub społecznej oraz przeciwdziałanie wszelkim formom antysemityzmu, ksenofobii oraz innym postawom godzącym w godność człowieka, mogą wytoczyć powództwo o ochronę dobrego imienia Narodu Polskiego”.

Sąd Apelacyjny stwierdził, że „wywiedzenie powództwa o ochronę dobrego imienia Narodu Polskiego wpisuje się w cele określone w statucie, nie tylko dlatego, że częścią tego narodu jest żydowska mniejszość narodowa, ale także ze względu na to, że co do zasady godzi w dobre imię Narodu Polskiego twierdzenie, że prezentuje postawy antysemickie, co ma miejsce, kiedy obywatele polscy, nawiązując do swojej przynależności narodowej, nawołują do nienawiści wobec osób pochodzenia żydowskiego”.

Jakie konsekwencje może mieć to orzeczenie dla praktyki?

Jak podkreślił dr Michał Jabłoński, akty antysemickie mają różny charakter i natężenie, nie zawsze znajdują się niestety w polu zainteresowania organów ścigania. Do pociągnięcia kogokolwiek do odpowiedzialności karnej często konieczne jest ewidentne wypełnienie znamion czynu zabronionego. W rezultacie autorzy wielu antysemickich wypowiedzi mają wrażenie bezkarności. Powództwo oparte na mechanizmie prawa cywilnego – ochrony dóbr osobistych (dobrego imienia Narodu Polskiego) może być remedium na tę sytuację i daje organizacjom pozarządowym do ręki potężny instrument. Dodać trzeba, że jest to narzędzie, nad którym organizacje te mają pełną kontrolę – to one decydują, czy powództwo trafi do sądu. Takiego efektu nie można osiągnąć w reżimie prawa karnego. Spodziewamy się zatem znacznego zainteresowania sektora NGO tą nową ścieżką zwalczania aktów nienawiści.

Postanowienie Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dn. 19.01.2024 r., sygn. V ACz 1405/23.

dr Michał Jabłoński

ADWOKAT | PARTNER ZARZĄDZAJĄCY
T: +48 603 728 108 E: michal.jablonski@jklaw.pl

Doktor nauk prawnych, adwokat z kilkunastoletnim doświadczeniem w obsłudze sporów sądowych i administracyjnych. Doświadczony wykładowca akademicki i dydaktyk, związany z WPIA Uniwersytetu Warszawskiego.

Patrycja Rejnowicz-Janowska

ADWOKAT | SENIOR ASSOCIATE
T: +48 22 416 60 04 E: patrycja.rejnowicz@jklaw.pl

Adwokat z bogatym doświadczeniem w obsłudze sporów sądowych i administracyjnych. Autorka licznych publikacji naukowych, prelegentka na ogólnopolskich konferencjach naukowych, wykładowczyni Uczelni Łazarskiego.

Kontakt

**Jabłoński Koźmiński i Wspólnicy
Adwokaci i Radcowie Prawni
Spółka Komandytowo-Akcyjna**

ul. Londyńska 4 lok. 4
03-921 Warszawa

NIP: 7011003997
REGON: 387536717
KRS: 0000964122

T: +48 22 416 60 04
E: office@jklaw.pl

Obserwuj nas:

OUR SUCCESS

**Decision of the Court of
Appeals in Warsaw of
January 19, 2024,
ref. no. V ACz 1405/23**

Can a lawsuit to protect the good name of the Polish Nation be an effective tool for combating ethnic hatred and anti-Semitism?

As shown in a precedent case conducted by **Jabłoński Koźmiński** Law Firm's lawyers it can surely be. The case was conducted for the **"Open Republic – Association against Anti-Semitism and Xenophobia"** in cooperation with **"Instytut Cycerona"**.

A short introduction should be made first. Do you remember the famous amendment to the Institute of National Remembrance Act of 2018 (the one providing criminal liability for suggesting Poles' complicity in certain World War II crimes)? The criminal provisions of the act were repealed already in 2018.

However, one important provision remained—**Article 53o**, which allows non-governmental organizations- within the scope of their statutory tasks- to bring an action for the protection of the good name of the Polish Nation, to which the provisions on the protection of personal rights apply.

As it was with the case of the infamous criminal provisions, it was feared that **Article 53o** would be used to suppress the freedom of scientific research on the history of World War II and the Holocaust [[OKO.press](#)]. Time has shown that the provision was not eventually being used in practice and remained forgotten.

It remained forgotten just until recently when lawyers of Jabłoński Koźmiński Law Firm: adv. Michał Jabłoński, PhD and adv. Patrycja Rejnowicz came up with a completely new, positive use for it, which fully fits within this legal norm.

Michał Jabłoński, PhD

ADVOCATE | MANAGING PARTNER

“While developing a procedural strategy regarding the response to one of the anti-Semitic excesses for a non-governmental organization whose statutory goals include fighting ethnic hatred and counteracting anti-Semitism, we came up with an unapparent, yet logical idea. After all, the heritage of Polish Jews is inextricably intertwined with the Polish Nation. They are a part of it. Furthermore, acts of blatant[WMI] antisemitism committed by some calling themselves “the true Poles” clearly harm the good name of the Polish Nation, as they make the international public opinions label Poles as antisemites. Considering that, the two things become clear. Firstly, organizations fighting antisemitism may bring lawsuits under Article 53o. Secondly, high-profile antisemitic excesses, especially those allegedly carried out “in defense of the Polish Nation,” harm its good name and result in the claim specified in this provision”.

What currently seems to be obvious, was not thought to be so at first. An obstacle was met from the very beginning, as according to the District Court, **Article 53o** of the Institute of National Remembrance Act cannot be applied in the aforementioned way, and therefore **“Open Republic”** association cannot benefit from the exemption from court fees to which organizations bringing a lawsuit under this provision are entitled, which resulted in return of the lawsuit. We filled an appeal against this order, and the Court of Appeals agreed with us.

Patrycja Rejnowicz-Janowska

ADVOCATE | SENIOR ASSOCIATE

“The ruling of the Court of Appeals has a precedent nature. Not only was the “Open Republic” exempt from court fees but also it was confirmed that organizations, which according to their statutory goals, strive to promote attitudes of openness and respect for people and groups with different ethnic, national, religious, cultural, or social identification and to counteract all forms of antisemitism, xenophobia and other attitudes violating human dignity can bring a lawsuit to protect the good name of the Polish Nation”.

The Court of Appeals stated that *“bringing an action to protect the good name of the Polish Nation is in line with the objectives set out in the association’s statute, not only because the Jewish national minority is part of this nation, but also because, in principle, it harms the good name of the Polish Nation to claim that it presents anti-Semitic attitudes, which occurs when Polish citizens, referring to their national affiliation, incite hatred against people of Jewish origin”*.

What practical consequences might this ruling have?

As advocate Jabłoński comments, antisemitic acts vary in nature and intensity, and unfortunately, they are not always a matter of interest for law enforcement agencies. To hold someone criminally liable, it is often necessary to fulfill the elements of a prohibited act in an obvious manner. Consequently, the authors of many of the antisemitic statements feel a sense of impunity. A lawsuit based on the mechanism of civil law—the protection of personal rights (i.e. the good name of the Polish Nation) may be a solution to this problem, by giving non-governmental organizations a powerful legal instrument. It should be added that this instrument is one over which these organizations have full control. They are the ones deciding whether to go with the claim to a court. This is an effect that is unachievable under the regime of criminal law. Therefore, we expect significant interest from the non-governmental sector in this new path to combat the acts of hatred.

Decision of the Court of Appeals in Warsaw of January 19, 2024, ref. no. V ACz 1405/23.

Michał Jabłoński, PhD

ADVOCATE | MANAGING PARTNER
T: +48 603 728 108 E: michal.jablonski@jklaw.pl

PhD in law, advocate with several years of experience in handling court and administrative disputes. An experienced academic lecturer, assistant professor at the Faculty of Law and Administration of the University of Warsaw.

Patrycja Rejnowicz-Janowska

ADVOCATE | SENIOR ASSOCIATE
T: +48 22 416 60 04 E: patrycja.rejnowicz@jklaw.pl

Lawyer with extensive experience in handling litigation and administrative disputes. Author of numerous scientific publications, speaker at national scientific conferences, lecturer at Lazarski University.

Contact

**Jabłoński Koźmiński i Wspólnicy
Adwokaci i Radcowie Prawni
Spółka Komandytowo-Akcyjna**

ul. Londyńska 4 lok. 4
03-921 Warszawa

NIP: 7011003997
REGON: 387536717
KRS: 0000964122

T: +48 22 416 60 04
E: office@jklaw.pl

Follow us: